Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 187. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ЖОВТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 1, 1985 No. 187. VOL. XCII.

ІНЖ. СТЕПАНОВІ КУРОПАСЕВІ — 85 СЛАВНИХ ЛІТ!

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, редакція „Свободи", Головний Уряд і все кількадесятитисячне членство УНСоюзу висловлюють свої ґратуляції й найкращі побажання ще довгих, щасливих і творчих літ — визначному громадсько-політичному діячові, активістові союзової діяльности, невтомному працівникові на журналістично-редакційному полі безстрашному публіцистові ідеї українського націоналізму — інж. Степанові Куропасеві, в світлий день його 85-ліття, дня 1-го жовтня цього року.

Інж. С. Куропась під час нарад Головного Уряду УНС на Союзівці.

ВІДБУДЕТЬСЯ ХІРОТОНІЯ НОВОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЄПИСКОПА

С. Бавнд Брук, Н.Дж. (Митрополича канцелярія). — Блаженніший Владика-Митрополит Мстислав, він же Архиєпископ філядельфійський і Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви в ЗСА і в діяспорі, довершить хіротонію в єпископа Архимандрита Антонія, в миру о. Івана Щерби, священика обраного Собором Єпископів УАПЦеркви і схваленого Собором Церкви, як кандидата на Єпископа.

Традиційна Свята Літургія пов'язана з єпископською хіротонією відбудеться тут у неділю, 6-го жовтня о год. 9:30 ранку у церкві пам'ятнику св. ап. Андрія Первозванного. Чин хіротонії виконає Митрополит Мстислав у співслуженні з Архиєпископом Константином з Чикаґо і Єпископом Володимиром з Лондону, Англія, правлячим єпископом Великобританської епархії УАПЦ. Саму хіротонію попередить традиційний чин наречення, який відбудеться в суботу 5-го жовтня о год. 6-ій вечора, після Вечірні у церкві-пам'ятнику. В неділю, о год. 1:30 по полудні відбудеться святкова трапеза і камерний концерт в залі Дому Української Культури в Осередку УАПЦеркви в ЗСА.

Єпископ Антоній стане членом Собору Єпископів УАПЦеркви, що на сьогодні існує лише у вільному світі, поза межами України, під духовним проводом Митрополита Мстислава.

Архимандрит Антоній

Архимандрит Антоній народився 30-го січня 1947 року у Шерон, Па., в родині Івана і Дорофії Щербів. Початкову і середню школи закінчиву Шарпсвіллі, Па. В роках 1964-66 вчився в Стейтовому університеті в Едінборо, Па.; в роках 1966-71 студіював теологічні науки в Колеґії св. Андрія у Вінніпезі, Ман., де і отримав ступінь бакалавра Богословія. В роках 1966-71 отримав теж ступінь бакалавра у ділянці гуманістичних наук у Манітобському університеті. У тих же роках слухав деякі теологічні предмети в університетах Лойоли у Чикаґо і Пирдю в Індіяні.

В диякони був рукоположений 1-го жовтня 1972 року Архиєпископом Константином у церкві св. Володимира у Пармі, Огайо, в сан ієрея рукоположений 26-го листопада 1972 року Архиєпископом Константином у церкві св. Іоана Хрестителя у Шерон, Па. Від 1972 до 1976 року був настоятелем церкви св. Володимира в Еймбридж, Па., а від 1976 року до 1985 року настоятелем церкви св. Архистратига Михаїла у Геммонді, Індіяна.

Дня 29-го травня 1985 року Владика Мстислав довершив чернечий постриг, надаючи при цьому отцю Іванові ім'я св. Антонія Великого. Дня 18-го липня 1985 року Митрополит Мстислав підніс о. Антонія до сану Архимандрита.

Архимандрит Антоній був головою комісії Української Православної Ліґи (УПЛ) для допомоги студентам теології, духовним опікуном молодшого відділу УПЛ та редактором „Бюлетеня" УПЛ.

Українці на світовому конґресі поляків

Лондон (ОУПС-УІБ). — Тут у приміщеннях ПОСК в днях 14 — 20-го вересня відбувся Перший світовий конґрес польської культури під патронатом президента Речі Посполитої Е. Рачинського й польського екзильного Уряду. Було коло 500 учасників із різних країн та континентів.

В програму Конґресу включено було 19-го вересня дві доповіді українців — К. Зеленка з Лондону про українсько-польські взаємини в міжвоєнному періоді 1918-1939 та проф. Яр. Рудницького з Монтреалю про польсько-українську декларацію екзильних урядів про співпрацю в боротьбі проти московсько- большевицького окупанта обох країн, підписану в Лондоні в 1979 році.

Обі доповіді викликали живу дискусію з боку понад сотні слухачів — поляків і українців.

Перед своїм виступом проф. Рудницький привітав в українській мові Конґрес від Президента УНР Миколи Лівицького та, як голова, від Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук та від Міжнародної Академії Наук Канади, яку тепер очолює в Оттаві.

Р. РЕҐЕН ЗУСТРІВСЯ З Е. ШЕВАРДНАДЗЕ

Вашінґтон. — Як уже інформовано, у п'ятницю 27-го вересня, у Білому Домі відбулася перша зустріч президента Роналда Реґена з міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе.

Західні політичні обсерватори вважали, що совєтський міністер нарешті запропонує конкретні пропозиції про обмеження наступальних видів зброї. Більшість сходилася на тому, що розмова повинна відбутися в дусі „дати і дістати", тобто на основі пропозицій і контрпропозицій.

Е. Шеварднадзе під'їхав до Білого Дому під час сильного дощу і перші фрази, якими він обмінявся з Президентом через перекладача, стосувалися поганої погоди, спричиненої ґураґаном Ґльорією.

Ні Президент, ні совєтський міністер не дали конкретних відповідей на численні запитання репортерів про теми, які будуть заторкнуті в розмові. „Якщо я розкажу вам тепер,— сказав Е. Шеварднадзе, — я не зможу нічого нового сказати Президентові".

Вміжчасі в Женеві стало відомо, що СССР запропонує редукцію міжконтинентальних ракет на 50 відсотків.

„Я не поїду з Вашінґтону, поки погода не поліпшиться", — жартував Шеварднадзе.

„Синоптики обіцяли сонце по полудні", — відповів Президент.

„Я маю надію, що коли ви зустрінетеся з Міхаїлом Ґорбачовим не буде ніяких погодних сюрпризів", — сказав на це совєтський міністер.

Державний секретар Джордж Шулц заявив журналістам, що після того, як президент Р. Реґен виклав свої думки щодо майбутньої зустрічі на вершинах в листопаді у Женеві, міністер закордонних справ СССР Е. Шеварднадзе передав президентові довге послання російською мовою від Міхаїла Ґорбачова. Дж. Шулц заявив, що в листі містяться совєтські контрпропозиції на переговорах в Женеві.

Президент Р. Реґен висловив задоволення результатами двогодинної розмови з міністром закордонних справ СССР Е. Шеварднадзе і назвав їх „кроком вперед". Розмова відбулася при закритих дверях. Після розмови Президент запросив міністра до їдальні Білого Дому на сніданок. Через годину Президент відпровадив Шеварднадзе і на прощання обмінявся потиском руки.

Відповідаючи на запитання репортерів, чи задоволений він розмовою, Президент локонічно відповів: „Так".

Торкаючись актуального запитання про „зоряні війни", Президент сказав: „Ми є там де були раніше".

У Дітройті помер проф. Лончина

Дітройт, Миш.(В.П.) — У п'ятницю, ввечері, 27-го вересня, в одному з місцевих шпиталів помер проф. д-р Богдан І. Лончина на 69-му році життя.

Св.п. проф. Б. Лончина був головою Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО), професором університету, головним редактором „Дзвонів", публіцистом, науковцем, автором багатьох публікацій релігійно-церковної тематики, широковідомим суспільно-громадським діячем.

Панахиди були відслужені у неділю і понеділок, 29-го і 30-го вересня, в похоронному заведенні Висоцького у Воррені, Миш., о год. 7-ій вечора. Похорон — у вівторок, 1-го жовтня, з церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Гемтремку на цвинтарі Воскресіння в Мавт Клементс, Миш., о год. 10-ій вранці.

Покійний осиротив дружину Орисю, трьох синів — два з них священики, — двох доньок і семеро внуків.

У Ню Йорку створено Відділ УАКРади

Ню Йорк (П.Б.) — Тут у неділю, 22-го вересня ц.р., відбулися Установчі збори для створення Відділу Української Американської Координаційної Ради.

Збори відкрив і ними провадив член Централі УАКРади Евген Стахів, заступником голови президії був Микола Турецький, а секретарем був Петро Байбак.

Вибрано Управу у такому складі: голова — М. Турецький, заступники голови — Роман Гаєцький, Микола Гошовський, Всеволод Саленко; секретар — П. Байбак, скарбник — Микола Шпитко, члени — д-р Галина Скорецька, Володимир Процик, Володимир Сторожинський.

Присутні з числа платників датку вибрали 24 делеґати на Конвенцію УАКРади, яка відбудеться в днях 18-20-го жовтня ц.р. у Філядельфії.

Н. Рижков став новим совєтським прем'єром

Москва. — Як повідомляє совєтське пресове агентство ТАСС, новим головою Ради Міністрів СССР призначений 56-річний Ніколай Рижков. Він замінив на цій посаді 80-річного Ніколая Тіхонова, який очолював совєтський уряд з 1980 року.

Ніколай Рижков народився 28-го вересня 1929 року. В 1959 році він закінчив Уральський політехнічний інститут, займав різні пости в машинобудівельному об'єднанні „Уралмаш" — від майстра до генерального директора. Від 1957 до 1979 року він був заступником міністра тяжкого і транспортного машинобудування. На 25-му з'їзді комуністичної партії, в 1981 році, Н. Рижков став членом Центрального Комітету, а в 1982 році його призначили секретарем ЦК КПСС.

Дві союзові Округи матимуть організаційні наради

Джерзі Сиbudgetті, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що в суботу, 5-го жовтня; у двох союзових округах відбудуться осінні Організаційні наради.

Чикаґська Округа, яку очолює Михайло Ольшанський, буде мати свої наради в суботу, 5-го жовтня, в залі Дому Сеньйорів, при 841 Н. Вестерн авеню. Початок нарад назначено на годину 4-ту по полудні. У нарадах візьмуть участь: д-р Іван Флис, головний предсідник; д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника; Ґльорія Пашен, заступниця головного предсідника; інж. Анатолій Дорошенко, головний контролер, і Гелен Олек-Скат, головна радна.

Також у суботу, 5-го жовтня, о год. 3-ій по полудні відбудуться наради в Олбанській Окрузі, Н.Й. Наради відбудуться в залі Українського Клюбу, при 402 — 25-та вулиця, Вотервліт, Н.Й. Головний Уряд під час нарад буде заступати головний радний Володимир Квас.

Під час згаданих нарад представники Головного Уряду будуть інформувати присутніх про загальні союзові справи. Найбільше уваги буде присвячено осінній організаційній передконвенційній кампанії.

Згідно ухвали Екзекутивного Комітету осіння кампанія починається 1-го жовтня і її завданням є придбати до кінця року 1,000 нових членів, забезпечених на загальну суму 5,000,000 дол.

Щоб та кампанія була більш успішною, то для того схвалено спеціяльний передконвенційний бонус, про який вже повідомлено всіх відділових секретарів.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що космічний корабель „Союз Т-13" з двома астронавтами Владіміром Джанібековим і Ґеорґієм Ґречком приземлився в пустині на території Казахстану. Залога станції „Салют — 7" — Владімір Васютін, Віктор Савіних і Алєксандер Волков, — яка замінила перших двох астронавтів, залишилася на покладі станції. Вперше за всю історію космічних полетів одна залога була замінена іншою. ТАСС повідомив, що астронавти почувають себе добре і що на землю доставлені результати проведеної ними широкої програми науково-технічних досліджень.

ІРАК ПОВІДОМИВ про черговий наїзд своєї авіяції на головний пункт транспортування іранської нафти на острові Харк. Налет був зроблений пізно вечором. Як повідомляють представники іракської армії, він повинен був перешкодити гасінню пожеж на території нафтових сховищ. Іран, в свою чергу, повідомляє про бої в гірській місцевості, положеній 360 милях від Теграну.

ІЗРАЇЛЬ ВИМАГАЄ видачі трьох палестинських терористів, які вчинили варварське вбивство ізраїльських громадян на покладі яхти в кипрському порті Ларнака. Поліція встановила імена кожного з заарештованих терористів. Всі вони є громадянами Ливану. В офіційній заяві ізраїльського уряду говориться: „Ми обурені варварським вбивством мирних ізраїльських громадян, вбивці і ті, хто їх післав, не сховаються від відплати". Заступник міністра закордонних справ Ізраїля Ронні Мільо звернувся до прем'єр-міністра Англії Марґарет Тачер з вимогою відкликати заплановану на жовтень зустріч з об'єднаною йордансько-палестинською делеґацією, якщо до її складу будуть входити члени Палестинської Визвольної Організації.

ЯК СТАЛО ВІДОМО з урядових джерел, Франція погодилася продати Іракові 24 військові літаки типу „Міраж Ф-1". Загальна вартість літаків винесе 482 мільйони долярів.

ДО ГАНОЮ ПРИБУЛА американська військова делеґація для обговорення проблем повернення до ЗСА останків американських вояків, які загинули під час війни у В'єтнамі. Представники американської армії вважають, що перевезення останків всіх до одного пропалих вояків практично неможливо, бо деякі із зістрілених американських літаків впали в море, а багато бояків безслідно зникли в джунґлях. Однак в'єтамці повинні знати про місця поховання сотень американських вояків. Через десять років після закінчення війни в американських списках все ще є 1,369 військовослужбовців, які пропали безвісти.

ЮҐОСЛАВСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство повідомило, що в місті Косово стався вибух, в результаті якого загинула дитина, а дев'ять осіб поранені, однак причини вибуху не подано. Косово є центром території, населеної етнічними альбанцями, які вимагають від юґославського уряду більшої автономії.

НА НЮЙОРКСЬКОМУ ВИСТУПІ перед конференцією президентів найбільших американсько-жидівських організацій Їцак Шамір, міністер закордонних справ Ізраїля, у четвер, 26-го вересня, сказав, що Ізраїль не виступить проти Преторії, тобто проти Південної Африки, через політику апартеїду, яку стосує білий уряд Преторії проти негритянського населення країни. Голосна в світі тепер справа боротьби проти апартеїду не стане справою його „маленької країни", сказав Шамір, бо ця річ належить для вирішення суперпотугам. Натомість Ізраїль ставиться до Південної Африки „реалістично" і продовжує торгівлю та інші бизнеси з нею, бо, поперше, там живе понад 120,000 жидів і вони зацікавленні в збереженні добрих відносин поміж Преторією та Ізраїлем. Їх безпека, можливо, була б загрожена, коли б Ізраїль, виступив проти уряду білих; подруге — великі розкопи брильянтів та копальні золота в Південній Африці не чужі ізраїльським інтересам, бо з тих п'яти міст у світі, де переробляються, ріжуться й шліфуються південно-африканські брильянти, одним містом є Тель Авів. Чотири інші — це Ню Йорк, Лондон, Амстердам та Бомбей.

В АМЕРИЦІ

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ знайдено в організмі людини вченими з Гарвардської медичної школи білкову речовину в чистому виді, яка спричиняє ріст кровоносних судин. Це відкриття — це перший крок для знайдення подібних білкових речовин, що спричиняють і стимулюють ріст різних інших органів у тілі, і тому це відкриття уважають учені „безмірним". Практичне застосування цієї знахідки буде у випрацюванні нової стратегії для поборювання росту ракових пухлин. Рак, щоб розростатися, посилює ріст кровоносних судин в пухлині й навколо неї, а тепер, коли розпізнано речовину, що сприяє такому ростові кровоносних судин, можна буде вченим відносно легко знайти протидію зростанню судин і цим „уморити голодом" ракові клітини.

У НАМАГАННІ БІЛЬШЕ ДОВІДАТИСЯ про смертельну статеву хворобу АІДС, медичні дослідники Гарвардського університету защепили подібний до АІДС вірус мавпам. Спостерігання за перебігом хвороби в цих заражених мавп має дати ключ для розуміння подібної недуги у людей.

З Пентаґону офіційно повідомили, що всі вояки, які призначені для військової служби закордоном, або там тепер служать, повинні проходити перевірку, чи вони не носять у собі вірусу хвороби АІДС, особливо тому, що до війська часто-густо зголошуються чоловіки-гомосексуалісти, серед яких найбільше поширена ця хвороба. Цій перевірці піддадуть 500,000 вояків, які станціоновані тепер за океаном, та 170,000 морських піхотинців, як і увесь мілітарний персонал. Вичислені вище морські піхотинці, хоч вони розташовані ще тепер в ЗСА, все таки піддаватимуться перевірці, бо їх може влада при потребі блискавично висилати за море без того, щоб мати час тоді для медичного обслідування.

ЗАСПОКОЮЮЧИ НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКИ, щоб не було паніки з приводу поширення хвороби АІДС на загал людности (покищо хворіють на АІДС гомосексуалісти-чоловіки; далі жінки й чоловіки, що дожильно впорскують собі наркотики; і нарешті інші хворі, які дістали заражену кров при переливанні крови, серед яких є діти - гемофіляки, хоч таких є тільки одиниці), офіційні медичні чинники досі запевняли, що при обслуговуванні хворих на АІДС медичний персонал не загрожений цією заразою. Але справа змінилася тепер, коли в четвер, 26-го вересня, федеральні чинники, відповідальні за здоров'я населення, підтвердили офіційно, що є вже два випадки зараження серед медичного персоналу. Це одна сестра і одна ляборантка. В обох випадках ці жінки вкололи себе голкою нечаянно, побираючи дрібку крови від хворого на АІДС пацієнта. Одна з них вже померла.

УКУ у Філядельфії заплянував курс про Патріярха

Філядельфія. — Місцева Філія УКУ подає до відома, що у вівторок, 8-го жовтня ц.р., пічнеться тут курс присвячений бл.п. Патріярхові Йосифові п.з. „Блаженніший Патріярх Йосиф у спогадах трьох поколінь". Крім спогадів, курс включає теж виклади присвячені творчості Патріярха Йосифа.

Інавґураційний виклад виголосить у вівторок проф. Василь Лев, декан філологічного факультету УКУ.

Тема викладу: „о. Йосиф Сліпий — ректор духовної семінарії". У вівторок, 15-го жовтня, проф. Григор Лужницький викладатиме про Блаженнішого Патріярха і його відношення до театру, а 22-го жовтня д-р Роман Осінчук проаналізує відношення Патріярха до здоровних проблем та його ролю в українському суспільстві за часів німецької окупації. Першу частину цього курсу закінчить о. д-р Іван Біланич викладом п.з. „о. д-р Йосиф Сліпий — богослов", який відбудеться у вівторок, 29-го жовтня.

У другій частині курсу візьмуть участь отці-співпрацівники бл.п. Патріярха Йосифа, між ними о. д-р Іван Гриньох і о. д-р Любомир Гузар.

Як у минулому, так і цього семестру, всі виклади починаються о год. 7:30 вечора. Вписове на цілий семестер 15 дол.

Додаткові інформації можна отримати, телефонуючи до Філії УКУ на число (215) 635-1555.

РОЗПОЧАТО ДИНАМІЧНУ ЗБІРКУ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРОЄКТУ У БРАЗИЛІЇ

Джерзі Ситі, Н.Дж. (Т. Кардашинець). — „Вони там не живуть, а животіють", — сказав д-р Микола Ценко, завітавши до редакції щоденника „Свобода". Повний вражінь і інформацій з відвідувань країн Південної Америки — Бразилії, Арґентини і Параґваю, наш гість, не приховуючи свого зворушення, почав свою розповідь: „Я собі навіть не уявляв, що в наші модерні часи можуть люди так нужденно жити як бразилійські українці. Ось переді мною ще й досі одна картина, яку я з болем в серці спостерігав: родина з 10-ти дітей; земля в них неврожайна; вода в студні висохла; двоє дівчаток, шестирічна і восьмирічна, босоніж несуть відро води до хати з віддалі не менше 200 метрів... Родина ця має одну корову, що дає заледве три літри молока, а треба десятеро дітей нагодувати... Про нормальне прохарчування, не кажучи вже про освіту, і мріяти не можуть... Таких прикладів багато...".

Д-р Микола Ценко в редакції „Свободи".

Виїхав цей відомий добродій-жертводавець, що щедро відгукується на потреби в українських громадах, до Південної Америки з рамен ЗУАДК, щоб на місцях познайомитися з умовинами, в яких живуть наші люди на поселеннях там, а головним чином познайомитися із потребами бразилійських хліборобів.

„Бразилія — це Богом і людьми забута країна, — сказав він, — особливо місця, де живуть наші люди від початків свого поселення. Живуть в тих самих місцях по яких 50 років, у лісах, на бездоріжжі, де земля мало врожайна. Щоб дістатися до деяких, то вже й возом не доїдеш, лише кілометрами пішки пробиватися треба. Біда їх не обходить: то страшна повінь, то, як тепер, вже три місяці — посуха..." Люди мають замало землі, або взагалі її не мають. В країні — безробіття. Молоді ідуть до міста, пробувати щастя, але вони не мають жадного фаху, праці отримати неможливо. Врятує їх лише земля.

У зв'язку з цим, ЗУАДК у Філядельфії започаткував Земельний Проєкт для допомоги бразилійським українцям — закупівля землі для безземельних і малоземельних хлоборобів.

Д-р М. Ценко, що є головою Допомогової комісії ЗУАДК, сам дав на цю ціль щедро — 10,000 долярів, а із своїх фондів ЗУАДК виділив — 20,000. Отже, вже зроб-

(Закінчення на стор. 4)

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ

Кергонксон, Н.Й. — 89-ий Відділ Союзу Українок Америки в Кергонксоні вшановує пам'ять бл. п. Федора Дутка у сторіччя народин письменника святочними сходинами в неділю, 13-го жовтня ц.р., в залі місцевої церкви св. Трійці, о год. 12-ій полудня. В програмі доповідь д-ра М. Кушніренка і читання творів письменника.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Суспільство треба уберегти від хвороби

Справа хвороби AIDS набирає що далі голосніших форм. Йдеться тепер вже про право суспільства зберегти себе здоровим, і про „конституційне" право хворих (серед яких майже 90 відсотків чоловіків-гомосексуалістів) продовжувати перебування поміж масивом здорових людей так, начебто нічого не сталося. Тож про знайдення „рівноваги" поміж „правом" і „правами", поміж індивідуумом і суспільством, заговорили найповажніші друковані органи (телевізія й радіо все ще справу „завивають в папірці" з бажання „не дразнити" голосне т. зв. „Ґей-коммюніті"). Тож найбільш престижевий популярно-політичний журнал у ЗСА „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 23-го вересня підтримав тезу д-ра Ричарда Рестака про потребу застосувати карантину для хворих на фатальну в своїх наслідках хворобу AIDS. Пропозиція лікаря Рестака викликала голосну контроверсію. Впливові ліві кола в Америці, як знаємо, кличуть постійно до „співчуття" й „неостракізації" таких хворих, щоб вони не почувалися „паріями" в своєму оточенні. Але найновіші лябораторійні відкриття ствердили, що мікроби „AIDS" є в „усіх рідинах організму", тобто — в крові, в смермі, в слині та сльозах (про рідини, такі як піт, лімфа, шлункові соки — висновків покищо нема, або вони не оголошені). Це все примусило здравомислячих людей, особливо з лікарських кіл, сказати, що „абсолютної ґарантії нема", що здорова людина не може заразитися від спілкування з хворими на AIDS, спілкування і без сексуального контакту. Це протилежне до того, що твердили досі офіційні міські й стейтові чинники в Ню Йорку, щоб примусити всіх батьків учнів погодитися з фактом, що до публічних шкіл будуть допущені двоє учнів хворих на „легку" форму AIDS. Таких дітей в Ню Йорку є всього начебто четверо.

Д-р Р. Рестак, невролог, — пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" в редакційній, — автор статті у „Вашінґтон Пост" і автор книжки „The Brain" з біо-етики, поставив питання руба, він пише: „Жертви хвороби АІДС не повинні давати свого вкладу до банків сперми (сперма для штучного запліднювання, що провадиться по багатьох американських і світових шпиталях), не повинні давати свої органи та кусники тканин до банків органів (для медичного перещеплення іншим людям, що потребують таких органів чи тканин організму), працювати як дентистичні та медичні техніки-ляборанти, і не повинні, по всій правдоподібності, бути затруднені коло їжі, харчів". Ці й інші ствердження цього лікаря викликали бурю протестів від „загрожених" у їхніх конституційних правах гомосексуалістів і численних їх прихильників, але названий вгорі журнал у редакційній ставить питання зовсім ясно: „Що ви робитимете, якщо ви довідаєтеся, що ваш дентистичний гіґієніст має хворобу AIDS?" — Очевидно, що відповідь буде одна: здорова людина не дозволить хворому дентистові чи дентистичному технікові порпатися пальцями у своєму роті і шукатиме собі іншого фахівця, здорового. Лікарі все ще поміж собою змагаються, чи безпечні „звичайні" контакти з хворими на AIDS для здорових людей. Але всі лікарі кажуть, що „жадна людина не може бути абсолютно певною" щодо незаразимости. Отже слід прислухатися уважно до пропозиції д-ра Рестака, який написав нещодавно у столичній газеті „Вашінґтон Пост", що „справжньою гуманітарною позицією" буде „взяти під увагу форми карантини для жертв хвороби AIDS". Автор передовиці з „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", керуючий редактор для новин Дейвид Р. Ґерґен, цитує із статті д-ра Рестака: „Карантина була дуже ефективна в поборенні пошести скарлятини, чорної віспи і тифу у цьому столітті. Насправді бо, охороняючи здорових від заражених, ми йшли давно встановленим, розумним і вкінці-кінців милосердним курсом... Впроваджуючи в життя такий підхід, хвороби-пошесті були стримані".

Не можна, отже, поступати тільки поблажливо з цим можей „бичем Господнім", і дозволити з почуття „фальшивого милосердя" цій смертельній недузі поширитися по Америці. Тож слід повторити за редактором журналу „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" ці вірні слова: „Протягом історії, американці старанно намагалися — і переважно з успіхом — встановити належну рівновагу поміж правом індивідуума і правом суспільства. Ми повинні знайти цю рівновагу знову сьогодні".

Іван Кедрин

СТЕПАН КУРОПАСЬ

Коли завівся добрий звичай, щоб видатних громадян згадувати з нагоди „округлої дати" їхнього пізнього віку, то на таку прихильну згадку безсумнівно заслуговує інженер Степан Куропась, якому на день 1-го жовтня цього року сповняється 85 років. Ця дата правильно подана в англомовному довіднику „Українці у Північній Америці". Зате неправильно подано три рядки пізніше, що „в 1924 році служив у австрійській армії". Це очевидна друкарська помилка: замість „2" має бути „1", бо в 1924 році австроугорська монархія вже зникла була з карти Европи.

У своїй книжці „Слідами піонерів" (В-во „Свобода", Джерзі Сіті, 1983 року), Улас Самчук правильно згадує Степана Куропася як одного з найвидатніших піонерів українського життя в Америці, як також подає дату його приїзду сюди 1927 року. Степан Куропась, колишній сотник Української Галицької Армії, який після прогри нашої визвольної війни-революції скінчив Технічно-господарську високу школу у Празі, ЧСР, з дипломом інженера-агронома, прибувши до Америки — став одним із передових членів „Української Стрілецької Громади", що її першим головою був д-р Володимир Ґалан у Філядельфії. З грошей, що їх посилала до „старого краю" УСГромада, закуплено між іншим у Львові „Дім українського інваліда". Українська Стрілецька Громада зліквідувалася у 1949 році, включивши себе до новозаснованого Об'єднання б. Вояків Українців Америки" (ОбВУА). У керівних органах ОбВУА, як і ЗУАДКомітету, автор рядків мав честь і приємність співпрацювати з Степаном Куропасем. Нема вже в живих д-ра Володимира Ґалана, як теж нема в живих колишнього голови „Стрілецької Громади" в Канаді Михайла Селешка. І один тільки інж. Степан Куропась знає, чи і хто саме крім нього є ще на цьому світі з-посеред отих українських ветеранів, які привезли з собою на американський континент пієтизм до української збройної сили.

Коли у 1929 році прибув до Америки полковник Євген Коновалець і заснував тут Організацію Державного Відродження України (ОДВУ) — інж. Степан Куропась став однам із найперших її активних членів, залишившись їй вірним по нинішній день. ОДВУ було засноване на ідеологічних підставах ОУН з практичною ціллю — відірвати українське революційне підпілля в Галичині від чужинецьких фондів та опертись виключно на матеріяльній базі, що її створила українська патріотична громада в Америці. Коли вже у Другій світовій війні (1940) прийшло до розколу в одностайній ОУН, Степан Куропась залишився вірним таборові наступника Євгена Коновальця на становищі голови ПУН-у полковника Андрія Мельника і став співробітником, згодом головним редактором пресового органу ОДВУ „Самостійна Україна" в Чикаґо, місці постійного замешкання Степана Куропася. Як журналіст-редактор він зберіг і в своєму пізньому віці молодечий темперамент і простолінійну вдачу, яка диктувала йому висловлюватись інколи надто різко у драстичних справах. Його стаття, в якій заторкнув найболючішу проблему української новітньої історії — братовбивство в часі Другої світової війни — знайшла голосний відгук на 4-му Світовому Конґресі Вільних Українців. Проте інж. Степан Куропась, як людина високоосвічена, громадська і патріотична, не відсуджує від українського патріотизму своїх інакодумаючих земляків, бо визнає плюралітет нашої громади і — згідно з демократичним принципом — право „погоджуватися на непогоджування".

Степан Куропась прибув до Америки у тій першій групі наших політичних еміґрантів, які скріпили заробітчанську іміґрацію, що виявила подиву гідну тугість, роботящість, організаторський хист і жертвенність. Ця найперша існуюча в Америці українська заробітчанська іміґрація зберегла вірність українській мові і культурі. Вона залишилася нероздільною частиною української громади. Прибулі на американський ґрунт українські високоосвічені люди після прогри наших визвольних змагань зайняли найвищі становища в житті української громади, ставши керівниками, президентами й головами різних центральних установ і організацій, також і в жіночому русі. Але, на превеликий жаль, у протилежності до заробітчанської іміґрації вони не передали своїм дітям свого сантименту до далекої першої батьківщини. Де є діти отих найвидатніших постатей, з яких деякі навіть подружені з своїми українськими земляками, чи пак землячками, ще за свого життя завели у себе дома англійську мову. Коли в кожному правилі є вийнятки, то Степан Куропась є тут вийнятком. В його домі була і є українська мова; він виховав свого сина Мирона на українського діяча-патріота, одночасно на клясичний зразок правильности теорії покійного д-ра Луки Мишуги про дві батьківщини: д-р Мирон Куропась здобув собі високе становище в американській державній верхівці і водночас займав і займає видатне становище в українській громаді. Замолоду був головою „Молоді Українських Націоналістів" (МУН), що перезвала себе на „Молодь української національности", і вибрав собі за тему своєї докторської праці — історію українського поселення в Америці. Одруже-

(Закінчення на стор. 4)

Степан Куропась

Каруселя і Тарас Бульба

Проблема молоді не сходить зі сторінок світової преси, вона є дошкульна і в українському довкіллі і вільному світі. Як вдержати молодь в українській громаді, в українському житті?

Є в нас рецепта, що треба нагинати галузку доки молода. Про це мають дбати в першу чергу батьки, а як дитина підростає, в допомогу приходять садочки, школа, преса, а відтак курси українознавства і товариські зустрічі молоді в літніх таборах Пласту, МУН-у, СУМ-у, ОДУМ-у. Українські баптисти мають свою вишкільну дуже плодовиту систему. Те все українці мають. Отже, чому тоді число членів організацій молоді меншає? Чому за 35 літ політичної еміґрації у вільному світі не видно нових лідерів?

Чванимося у газетах, що в родинах є по троє лікарів, є кілька інженерів, професорів, а їх на форумі українського життя не видно?

Зовсім певно батьки хотіли б їх бачити добрими патріотами, потрібними для зміни варти, отже чому та зміна, та нова варта не приходить? Яка причина? Чому нова варта не готова ще перебрати провід, хоч має до цього всі дані; бо хоч старші нерадо звільняють свої пости, то „Страшний косар" допомагає їм опорожнювати позиції. І стара еміґрація теж не залишила нам лідерів, кажуть ті, які є заторкнені цим питанням! Ваша правда, але стара еміґрація була на 99 відсотків робітнича, бідна, не мала вчителів. І дякоучителі навчили їх лише азбуки, бо більше самі не знали; розуміється в кожному правилі є виїмки. Сьогодні не маємо вже навіть дитячої літератури, бо нема кому її продукувати. Навіть такий популярний дитячий журнал як „Веселка" тратить читачів і редакторів. З трьох редакторів „Веселки" відійшов ред. Богдан Гошовський, відійшов поет і редактор Роман Завадович, відійшов там, де праведні спочивають, натрудившись доволі. Залишився ред. Володимир Барагура, кремезний козак, але і він вже приїздить на Союзівку на З'їзд Сеньйорів УНСоюзу. Може знайшлися б нові, але редактори в нас малоплатні, а жити треба; криза редакторів перенеслася вже й на нашу щоденну пресу. У тому, що буде брак дитячої преси, ввесь тягар падатиме на батьків і організації.

Я теж мав у родині проблему молоді, як і кожний батько, тому нагинав галузку поки молода.

Раннім ранком, коли я відходив до праці і разом зі сином їв кашу або млинці з медом, я оповідав синові байки, можливі і неможливі. Я мусів створити для його дитячого ума — героя. Таким героєм я вибрав Тараса Бульбу і козаків. Син їв кашу, а збоку на стінному календарі був портрет Тараса Бульби, на якого він все звертав очі.

Цей козак — розказував я — все знає, він встає вранці, дивиться крізь великі окуляри і бачить всю Україну від Попраду аж по Дон. Він бачить дітей, які чемні, але й бачить таких, що не слухають батьків. Коли він завважить, що діти, десь пустуючи, загубилися у степу, він тоді сідає на свого лисого коня, жене ґальопом по степу, рятує хлопця та привозить до батьків. Переважно загублюються хлопці, дівчата не так, вони більше біля матері зайняті ляльками. Таких байок я мав кілька варіянтів. Повість „За сестрою" мій син знав від дошки до дошки; і не раз я мусів повторяти байку і призабув, що Тарас Бульба мав „лисого коня", то він мені пригадував, що я забув „лисого".

Галузка, тобто син, підростала, пішла до школи без знання англійської мови. Огірчений приходив додому і дорікав своїй бабуні, що в клясі сміються, що він нічого не знає. І тоді він мусів зводити боротьбу на кулаки, щоб дістати признання довкілля. Та виріс він з того. А відтак товариші намовляли його до бунту, мовляв, що там лекції українознавства, ти американець. І одного дня він прийшов і так сказав мені: Я — американець, то навіщо мені український буквар? — „Я теж американець, але українського роду, — коли виростеш поїдемо в Україну, а там на Січі Тарас Бульба має каруселю і всім дітям, що приходять до нього, каже: хто говорить і читає по-українськи, вожу даром, кілько хто захоче, хто не вміє, не везу".

Навчився мій син по-українськи і треба було мати з ним „Живу газету", бо байок він вже знав досить. Як йому було скучно, питався він мене, що робити. Пиши до газети, намовляв я його, пиши, як знаєш, я у „Свободі" і англомовному „Українському тижневику" маю знайомих. І він написав „Taras Bulba and Merry Go-Round". Відтоді він заінтересувався пресою.

У 1964 році я взяв мого сина зі собою в Україну і він розчарувався, бо не було вже каруселі. Не мусів він уже говорити по українськи, але Україну полюбив. Не було там теж козаків — таких як Тарас Бульба...

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ф. Лукіянович

ІСТОРІЯ ОДНОГО ЛИСТА І ДОКУМЕНТУ

На початку тридцятих років у Львівському університеті стрічалися дві студентки. Зчасом вони запізнались, а згодом заприятелювали. Одна із них — це була українка Н.Н., а друга з неукраїнської бідної родини, що заробляла на свої студії — жидівка Кляра Ціммельс.

У 1939 році зайняли Львів совєтські окупанти, а в кінці червня 1941 року прийшли німці. Кляру Ціммельс забрали до ґетто. Із опаскою та звіздою Давида на рукаві, вона працювала в одній фабриці, напроти костела св. Єлисавети.

Одного зимового ранку 1942 року подруга Кляри зайшла у відкриту браму під час обідової перерви, здійняла із рукава опаску, вручилаКлярі фальшиві документи, хутряну муфту (по-галицьки зарукавок) і капелюшок, і так вдвійку вони покинули подвір'я фабрики.

Звідтіля вони зайшли до дому поручника української поліції, що мав троє дітей, яким Кляра раніше уділювала лекції математики і латини. Там вона примістилася та деякий час замешкала.

Згодом приїхав приятель поручника, залізничник із Пряшева, і забрав Кляру із собою, де вона працювала як домашня господиня. Після деякого часу, коли нагінка на жидів затихла, він відвіз її до Кракова, де Кляра знайшла затруднення у поштовому уряді. Але тут почали її підзрівати, так що вона мусіла змінити місце мешкання і праці.

Після закінчення війни Кляра повернулась до Львова та вибрала свій диплом закінчення студій, що його зберігав проф. Свєнціцький, а опісля виїхала до Парижу вчити польських дітей їхньої мови. Там вона познайомилася з французом і вийшла за нього заміж.

Кляра — а ти що на це?

Минали літа. За посередництвом Червоного Хреста Кляра одержала адресу подруги, що врятувала її життя. Приїхала відвідати її до Ню Йорку, а опісля гостила свою гостю в Парижі.

І минуло ще більше літ, і на обрії появився Сімон Візенталь, який кинув обвинувачення на всіх членів української поліції, що вони були воєнними злочинцями.

Кляра, а ти що на це? — із певним докором запитала її приятелька. У відповідь Кляра написала особистого листа до С. Візенталя німецькою мовою, а до нього долучила свідчення по-французьки, затверджене управою міста Парижу, що цим самим уже було офіційним документом.

Фотокопії обидвох цих документів автор цієї статті переслав редакції як вірогідний доказ на випадок, якщо б хтось квестіонував їхню правдивість. Товаришка Кляри не бахала, щоб подавати її ім'я та прізвище, тому буде фіґурувати як Н.Н., а Кляра виявила застереження, щоб не подавати прізвища поручника української поліції, щоби, якщо він іще живе, не наражувати його на переслідування; тому і його прізвище подаємо криптонімами.

Автор цих рядків, який володіє німецькою і французькою мовами, подає вільний переклад цих писем.

Лист до Візенталя

Кляра Ціммельс-Тропер, Париж, Франція (подана ардеса).

До Центру С. Візенталя Лос Анджелес, Каліф. ЗСА (адреса подана)

Вельмишановні панове!

Я сподіюсь, що хтось із Вас знає та розуміє німецьку мову. Маю теплі почування і велику пошану для п. С. Візенталя, праці якого я читала. Його неухильна боротьба за викриття воєнних злочинців, його послідовне стремління в досягненні його цілей завжди були предметом мого подиву.

На жаль, у цьому напрямі девершено помилки через дезінформацію або узагальнення проти членів української поліції, із вимогою депортації її членів.

Так сталося, що коли німці окупували колишню польську територію, один службовик української міліції із прізвищем Н.Н. урятував мені життя. Знала я його лиш поверхово, уділяючи його дітям лекції з латини і математики.

Деякий час перед ліквідацією ґетто він повідомив мене, що зможе дати мені пристановище в його родині. Фактично він особисто забрав мене до свого дому і, не зважаючи на це, що його родина знаходилася у важких фінансових обставинах, він відмовився приймати від мене подарунки.

Проте не тільки ця родина, але багато українців старались врятувати життя жидів, будучи вповні свідомі, що вони наражуються на смерть, рятуючи жидів у тих грізних обставинах.

Якщо зайде потреба, я готова подати перебіг тих обставин. З правдивою пошаною — підпис.

Тоді як лист до С. Візенталя був ручно написаний, то у французькій мові на машинописанні, датований 8-го березня 1984 року, документ майже покривається із

(Закінчення на стор. 4)

Іванна Савицька

КУРОРТ ПЄЩАНИ НА СЛОВАЧЧИНІ

1

(Спостереження, пригоди і люди)

Ми саме оформили всі остаточні формальності, дістали летунські квитки, як настигла повною силою справа закладників.

Гроза відплати висіла у повітрі, й наші наміри летіти в той час до Европи стали сильно хитатися. Саме тоді чорний великий кіт перейшов нам дорогу, і оцей старий забобон долив до вогню оливи...

В подорожньому бюрі весь час гуділи телефони, люди відмовлялися їхати, таких як ми було більше, але доля хотіла інакше. Закладники повернулися, отож летимо, що буде, то й буде, раз козі смерть..."

У літаку тільки й думки, хто тут ховає пістолю і коли розпочнеться терор.

Мій чорнявий сусід крутиться чомусь неспокійно, стріляє білками очей і посмикує куцу борідку. Немає сумніву, — він ливанський шііт, і в нього під кріслом бомба. Я доторкаюсь ногою його невеликого клунка, надибую гострий предмет, і я певна, що там лежить динаміт...

Ливанець сидів неспокійно, раз-по-раз ходив курити, розглядався довкола, шукав чогось по кишенях, а потім, з'ївши вечерю і покуривши щераз, заснув, мов маленька дитина. Йому і не снилося турбувати людей.

Коротко про Пєщани

Санаторійна місцевість Пєщани на Словаччині (північний схід від Відня) з давен-давна відома у світі. Туди вже їздили наші мами й бабуні не так для купелів, як радше для тодішньої моди. Карльзбад і Пєщани гуртували колись елеґантний, заможний світ. Пані з білими парасольками (проти сонця) в довгих сукнях, аж до самої землі, завжди в товаристві мам чи тіток.

Початок історії Пєщан сягає одинадцятого століття, коли маленька маловідома місцевість, вкрита болотами й озерцями, проявила (шляхом припадку) лікувальну, цілющу силу.

Століття за століттям Пєщани росли й багатіли. Тодішні вельможі будували там свої вілли, хоч купелі були примітивні, от прямо сядь у багно і сиди, скільки хочеш...

Минали століття і обличчя Пєщан достоменно змінилось. Сьогодні — модерна купелева місцевість в долині ріки Ваг стягає кожного року біля сорок тисяч пацієнтів зі всіх закутків світу. Природні поклади боровини, вода насичена мінералами, постійно тепла, джерельна питна вода і ряд модерних лікувальних влаштувань приносять пільгу в ревматичних і артритичних терпіннях, зцілюють зламані кості, урухомлюють штивність в'язів, астматикам влегшують дихати. П'ятдесят лікарів постійно до ваших послуг. Лікувальний період триває три тижні.

Наші „голосні" сусіди

Летовище у Пєщанах — наче мала коробка. Двічі на день сідає тут літачок і двічі денно спурхує пташкою до Праги. От і все. Коли ж ви в поворотній дорозі, вас обтріпують і обслухують апаратом, який вічно дзвенить, значить ви „щось" везете. Ваші клунки тереблять, розтрясають до нитки... бо ви не знаєте звичаю... Коли ж ви знаєте, що вам треба зробити, переходите гладко контролю і смієтеся з тих, хто попався. Зелений колір на Словаччині має маґічну силу...

Готелевий малий автобусик завіз нас до пансіону Есплянада, і тут ми довідались, що наші валізи пропали. Треба за ними шукати по готелях, телефонувати до Праги, а може й до самого Франкфурту. Однодоляровий папірчик знову стає у пригоді, валізи нагло найшлися і ми вже в кімнаті, з перинами, чистій, просторій, з лазничкою і з бальконом, з якого, мов на долоні, вид на сині Карпати, (Малі Карпати). Так близько, а так далеко до нашої, не своєї Землі...

Довкола ліс, шумлять дерева і шумлять височенні тополі уздовж паркової дороги. Краса природи надолужить нам деякі невигоди.

Причепурившись, їдемо вниз на вечерю. Справа на проста. Їдальні (а є їх три) набиті людьми по вінця. Нас саджають у першій кімнаті, де дуже глітно, столик на чотири особи, нема тут охолодження, і знову зелений папірчик робить чергове чудо. Велика їдальня на сто осіб має ще столик на двоє. Тут простірно, дуже вигідно і можна сказати святково. Скрізь живі квіти, білі льняні скатертини (вранці жовті) і серветки фантазійно стирчать, наче білі голубки з піднятими білими крилами.

Приглядаємось публіці. Що за страшне відкриття. Половина їдальні „голосні сусіди" з Чикаґо, Лос Анджелесу і Ню Йорку. Всі вони знаються тут, голосно дуже говорять, усі тут — старі бувальці, старі знайомі. Найбільш нахабна і найбільш пробойова група. Вони скрізь перші, завжди розпихаються ліктями, одні одним займають крісла, перші в їдальні, перші до лікаря, останні вилазять з басейну, говорять польською або англійською мовами, раді все-все знати і все чути і скрізь пропхати свій довгий, цікавий ніс.

Ми тут, мов білі круки, а українська мова інтриґує візантелівські вуха...

Продовження буде.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Посвячення нової каплиці св. Івана Хрестителя на оселі „Ворохта"

У чудовій околиці гір, над великим озером Мемфімеґоґ, на південь від Монтреалю, знаходиться оселя „Ворохта". Вона відрізняється від інших осель тим, що не належить жадній організації, ані жадній церковній громаді.

У 1954 році „Ворохту" закупили і зорганізували на літню оселю панство Іван і Стефанія Телішевські. Оселя почала швидко розростатися і невдовзі вже побудовано 30 домів. Тепер, після закуплення оселі, на горбочку поставили березовий хрест і посвятили місце. Вже 1955 року збудовано маленьку капличку для відправ Служби Божої.

У 1967 році недалеко від каплички збудовано дзвіницю, і вперше задзвонив дзвін „Андрій". Наступного року 1968 до каплички придбали престіл І. Телішевський і С. Малинчак.

У 1972 році обоє Телішевські повмирали, залишили оселю своїй родині п-тву Слабіцьким, із двома синами. Жителів на оселі збільшилося, і на перших сходинах усіх землевласників вирішено перебудувати і побільшити каплицю.

Створено Комітет перебудови: о.д-р Ігор Мончак — голова, І. Боднар — заступник голови, М. Довгань — секретар, М. Кальба — скарбник, В. Дикий — фінансовий секретар і С. Малинчак референт перебудови.

Плян каплиці у гуцульському стилі виготовив Мирон Мончак. Церковця мала бути хрестовидної форми. Вже восени почато підготовчу працю для перебудови. Деякі частини до церковці виготовив Мирон Мончак зимою вдома: іконостас, тетрапод, лавки та деякі декоративні деталі. Сама перебудова тривала тільки три місяці, завдяки жителям Ворохти, які не щадили грошей, ані праці, щоб швидко будову довести до кінця.

Якраз у 30-ліття першої каплиці на Ворохті, вже стояла нова церква св. Івана Хрестителя, а її настоятелем назначено о. д-ра Ігора Мончака.

4-го серпня ц.р. відбулося посвячення і відкриття нової церкви. Участь у Архиєрейських відправах узяли Владика Ізидор Борецький, декан і генеральний вікарій о. Іван Гаврилюк, о. митрат Ярослав Гайманович, та о. д-р Ігор Мончак.

Надворі була чудова погода, і аж 5-ть автобусів привезли українських жителів Монтреалю.

Під час відправ співав хор під диригентурою Ростислава Куліша, а тому що на близькому таборі пластунів (на Батурині) відбувалися крайові юнацькі табори, всі пластуни в повних одностроях прибули осібним автобусом. Після відправ запрошені цивільні урядники сказали декілька слів. (П- і Бертранд, районовий посол до федерального уряду, та мейор найближчого містечка Мансонвілл п. Марку). Сусіди, не нашого походження, захоплюються стилем нової української церковці.

Можна було купити собі смачний обід, а опісля оглянути новий Храм Божий.

Він дійсно виконаний майстерно з великою терпеливістю М. Мончаком, із дерева, оббитий ґонтами. Всі частини іконостасу і тетраподу декоративно випалені на дереві. На перебудову цієї церковці українські інституції склали грошові датки в сумі 2,515 долярів. А самі жителі Ворохти склали дуже поважну суму, що разом із датками грошовими під час посвячення винесла суму 7,746.74 долярів.

Вся українська громада округи Монтреалю, а перед усім жителі Ворохти, дуже щасливі виконанням заміру перебудови, і горді за таку стилеву, хоч і маленьку церковцю, яка стала вкладом стилевої архітектури у культуру вільної миролюбної Канади.

Адріяна Лисак

Княжий дар українській дітворі у Тисячоліття Хрищення України

Дар цей задумали й приготовили для усіх українських учнів „Рідних Шкіл" діяспори наші жінки та матері, зорганізовані в Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Нагод до такого обдарування є аж три: 1) 1985 рік проголошений Роком Молоді в усьому світі; дорослі стараються краще зрозуміти проблеми і потреби молодого покоління, виявити йому свою увагу та піддержку в його змаганнях до самоздійснення та духової зрілости. Зробити своїх нащадків справжніми спадкоємцями вселюдської духової спадщини. Наша українська спільнота і наша молодь не є вийнятками у всесвітній проблематиці. Навпаки, до всіх загальнолюдських труднощів у нас додається ще й невимовно важке завдання виховати молодь поза рідним краєм у дусі традицій та змагань свого народу. Тому 1985 рік та його гасло особливо актуальні й для нас, і треба його належно використати.

2) Друга нагода — це недалекий вже ювілей Тисячоліття Християнства в Україні. Відзначення його вже підготовляють наші установи, кожна в своїй питомій ділянці. Та, може, чи не найважливіше, щоб наша молодь, майбутні члени та провідники народу, знайшли також своє особливе відношення до ювілею цієї переломової події, щоб відчули в своєму власному житті й світосприйманні живі й діючі її сліди.

3) І третя причина — це пекуча і щораз пекучіша необхідність, зацікавити нашу сучасну дітвору шкільну молодь українською книжкою. Без української книжки, як і без мови, годі думати про збереження нашої національної свідомости на майбутнє. Тому упадок зацікавлення українською книжкою в нашої дітвори й молоді — це грізний симптом, його треба негайно лікувати. Дитячих книжок є в нас подостаткам, а чого тільки недостає, це того звена, яке пов'язувало б зусилля й успіхи Об'єднання Працівників Літератури для дітей та молоді із життям та зацікавленнями нашої дітвори.

Беручи до уваги усі ці наші потреби, СФУЖО дарує в цьому році українській дитині пам'ятку, книжковий знак „екслібріс". Він у дуже великій мірі відгукується на завдання сучасної хвилини. Він звертає увагу дитини на близькість небувалої події: закінчення першого Тисячоліття Християнства в нашому народі, та вступу в друге.

Книжковий знак „екслібріс"

Відома мисткиня пера і пензля, Ніна Мудрик-Мриц, зуміла надхнути картинку екслібріса глибокою символікою. Вона ж вирізняється поміж нашими мистцями особливо тонким розумінням дитячої душі. Навіть самі кольори екслібрісу мають свою вимову: по два відтинки синього й золотого, ясний і темний. Це кольори нашого прапора та знак протиставлення світлого княжого минулого, обставин, що в них княжа Україна прийняла Христову віру, — до сьогоднішньої доби руїни. А рівночасно, це поклик до нового, світлого майбутнього, що надією на нього ми живемо.

Вгорі на екслібрісі бачимо відомий нам всім пам'ятник князя Володимира над Дніпром та золотоверху церкву Благовіщення над Золотими Воротами. Це знак могутности, політичної і духової, княжої України, а рівночасно і натяк на відому леґенду про лицаря Михайлика, який колись знову принесе на списі Золоті Ворота та поставить на належному місці. Це образи з перспективи віків. А на передньому тлі картинки — Золоті Ворота в донедавньому зруйнованому вигляді. Большевицька влада, хоч відновила ці руїни для очей туристів, проте духової натуги християнської України вона не зуміє ніколи відновити. А хто це зробить, вказує мисткиня на самому переді картинки: двоє українських дітей піддержують великий хрест. Їх постава нагадує образ Святого Апостола Андрія Первозванного, як він, згідно леґенди, застромив хрест на Київських горах та пророк благословення цьому місцеві. Завдання сповнити це пророцтво про благодать Божу над Україною, лежить саме на наших дітях: застромити наново хрест над Дніпром.

Картинка оформлена графічно мистцем Романом Завадовичем молодшим, сином недавно померлого найбільшого нашого дитячого письменника Романа Завадовича. Місце цього твору на першій вільній сторінці української книжки кожної української дитини в діяспорі. А якою ж радістю була б ця наліпка для дітей в Україні!... Під картинкою призначене місце для імени дитини, власника — власниці книжки. Це навчить хлопця чи дівчинку більше цікавитися книжкою, цінити її, збудить бажання здобути собі власну якнайбільшу бібліотеку.

Знаємо, що складні високомистецькі екслібріси виготовляють на особисте замовлення мистці графіки для визначних книголюбів, книгознавців, учених, письменників. Варто хоч би згадати незвичайно цінний альбом екслібрісів сучасних визначних українців, що його видав на чужині мистець Богдан Певний. Екслібриси — це знак належного культурного рівня. І саме наші діти матимуть змогу набути цю культурну звичку вже змалку.

Оце і є княжий дар, у пам'ять княжої слави, від СФУЖО нашій шкільній дітворі, задуманий він із великою любов'ю і старанням, в надії, що при належному підході виховників, учителів, діти матимуть з нього радість і користь.

Екзекутива СФУЖО в порозумінні з Світовою Координаційною Виховно-Освітньою Радою при СКВУ, вислала належну кількість екслібрісів всім складовим організаціям — членам СФУЖО, щоб вони в порозумінні з місцевими шкільними радами і управами Рідних Шкіл в діяспорі, вручили цей дар СФУЖО безкоштовно всім учням Рідних Шкіл. Долучено їм і пояснення для вчителів.

Одначе, знаємо, що багато українських дітей неохоплені Рідними Школами з різних причин. Тому батьки, які бажали б набути цей цінний книжковий знак для своїх дітей з поясненнями або більшу кількість, то можуть його замовити в СФУЖО, пишучи на адресу: World Federation of Ukrainian Womens Organization, P.O. Box 261 Postal Station „M", Toronto Onta., Canada M6S 4T3.

Л.Х.Щ.

Пластова Станиця в Бостоні при праці

Загальна збірка пластової станиці в Бостоні 8-го вересня ц.р.

Загальною збіркою пластунства і Пластприяту розпочато в неділю, 8-го вересня ц.р., новий рік пластових зайнять.

Збірка відбулася під проводом заступника станичного пл. сен. Романа Рондяка. Пл. сен. Яків Шегрин відчитав денний наказ, після чого відбулася врочистість прийняття до новацтва таких новаків: Адріян Василишин, Михась Вінтонів, Федір Зарубайко, Соня Коваль і Софійка Стецик. Всі вони відбули цьогорічні табори і були відповідно підготовані. Новацький табір відбула також новачка Лариса Грабець.

У цьогорічних виховних таборах взяли участь такі юнаки і юначки: Адам Василишин, Олег Луців, Орест Луців, Дамян Макарушка і Марко Рондяк. Морський табір відбув пл. розв. Тарас Грабець, а ст. пл. Петро Рондяк виконував обов'язки булавного і інструктора. Курс новацьких виховниць закінчили: Ксеня Витвицька, Наталка Касараба, Марта Макарушка і Ніна Пясецька. Після закінчення вишколу Марта Макарушка залишилася на вишкільному таборі та була сестричкою. Пл. розв. Наталка Касараба отримала грамоту признання за участь в мистецькій виставці на „Вовчій Тропі". На таборі відзначили і пл. прих. Марка Рондяка.

У наказі повідомлено, що член Станиці в Бостоні пл. сен. Василь Матвійчук був комендантом юнаків на „Бобрівці", а інструкторами були: пл. сен. Адам Василишин, пл. сен. Святослав Петрів, пл. сен. Ярослав Станчак і ст. пл. Всеволод Петрів.

Після відчитання наказу пл. сен. Р. Рондяк привітав присутнього нового пароха української католицької парохії о. Петра Дудяка, якому побажав успіхів і висловив запевнення співпраці, а пластуни, пластунки, новаки і новачки привітали о. Петра кличем „Скоб" і „Готуйсь".

В часі збірки зголошено, що визначний громадянин української громади в Бостоні, Степан Сідлярчук, член-основник гуртка Пластприяту та колишній його голова, пожертвував на потреби Пласту 100 дол. За цю гарну пожертву пластунство подякувало С. Сідлярчукові тричі кличем „Скоб", а новацтво — кличем „Готуйсь".

Ще треба згадати, що юнаки під проводом кошового ст. пл. Богдана Піхурка взяли участь у відзначенні 75-ліття американських скавтів, яке відбулося 6-го травня ц.р. в місті Нютон біля Бостону. Це був дуже вдалий виступ українських пластунів. Святкування відбувалося на площі перед будинком міської управи з участю мейора міста. По боках українського шатра була влаштована виставка. На одному боці були розкладені українські вишивки і приладдя до писання писанок, а на другому столі — пластові журнали, вузли, фізична мапа України та різні гри, допоміжні для читання топографічних мап. Була також поставлена таблиця, яку виготовив юнак Марко Рондяк, на котрій були написані відомості про український Пласт. Зразу ж після започаткування святкувань до українського шатра підійшов мейор міста Теодор Мен, та попрохав, щоб пластуни сказали до нього дещо українською мовою.

Опісля американські гості оглядали виставку, а навіть пробували писати писанки, та розпитували про Україну та український Пласт.

Голови поодиноких скавтових груп підходили з привітанням і подякою українським пластунам за участь.

Кошовий ст. пл. Б. Піхурко звітував, що хоч у наслідок сильного вітру інші шатра падали на землю, але українське шатро витримало „бурю і негоду". А може це для нас добра ворожба?

Після закінчення програми і закриття станичної збірки, відбулися зустрічі в поодиноких групах. Члени Станичної Старшини разом з батьками обмірковували пластову діяльність на наступний рік.

Ірина Коваль виступила від школи українознавства, та познайомила батьків з пляном праці в школі.

Юнацтво відбуло сходини під проводом пл. сен. Юрія Грабця, на яких познайомилося з програмою пластових зайнять та способом їхнього виконання.

Пл. сен Віра Грабець при допомозі сестричок провела показові новацькі сходини.

Решту гарного дня проведено на гутірках і спортових грах.

Пл. сен.
Станислав Берегулька

Координуймо допомогові акції

Філядельфія (О.Т.) — Не зважаючи на вакаційний час до ЗУАДК постійно напливають пожертви для потребуючих українців. Наше патріотичне громадянство свідоме того, що в допомогових акціях не може бути зупинки, як довго існують потребуючі. Вони, щоб зберегти свою родину та себе, часто борягься за кожний день прпжитку, як ось під комуністичною владою, або в економічно відсталих країнах, як Південна Америка, зокрема Бразилія.

Багато жертводавців, що читають українську пресу, вже добре визнаються, кому спішити з допомогою і в своїх грошових посилках до ЗУАДК правильно означують ціль пожертви. Об'єднаними силами зуміємо врятувати хоч частину найбільше потребуючих братів і сестер, а зокрема нашу талановиту молодь.

В останніх трьох місяцях вплинули наступні більші пожертви: 1,000 дол. — Марта і Михайло Віхорик, Дітройт; 500 дол. — М. Чучман, Амстердам, Н.Й.; 335 дол. — д-р Юрій Гнатюк, Дірборн, Миш., 300 дол. — Станиця Братства І Дивізії УНА у Філядельфії; по 250 дол. — Ганна Гувер, Сакраменто Каліф.; Володимир Гисовський, Ню Йорк; Іван Лаш, Воррен, Миш.; Володимир Остапяк, Кліфтон, Н. Дж.; Український Братський Союз, Скрентон, Па.; по 200 дол. — Відділ СУА, Ірвінгтон, Н.Дж.; Оксана Поритко, Філядельфія, Па.; 22-ий Відділ СУА, Чикаго; Дмитро Грамяк, Голливуд, Фла.; Б. Целевич, Орланд Парк, Ілл.; Мирон Площанський, Берклі, Каліф.; по 150 дол. — Ірина Лаврович і Оксана Шумило, Ню Гейвен, Конн.; по 100 дол. — С. Сіяк, Мідпайнс, Каліф.; УККооператива „Самопоміч", Парма, Огайо; Українська Громада, Лорейн, Огайо.; інж. Методій Борецький, Філядельфія, Па.; д-р Володимир Чума, Вайлдвуд Крест, Н. Дж.; д-р Олег Кудрик, Блумінгтон, Інд.; Петро і Ганна Марчиха, Філядельфія; Осип Васьків, Елмвуд, Ілл.; д-р І. Кодельський з дружиною, Кайлюа, Гаваї; Йосиф Керляга з дружиною, Ст. Пітерсбург, Фла.; Юрій та Ірина Волошин, Фолсчирч, Ва.; І. Савка, Стерлінг Гайтс, Миш.; д-р Володимир Віршук, Дрешер, Па.; д-р Богдан Гнатюк, Лівонія, Миш.; д-р Василь Калинович, Нагвет, Н.Й.; СУМА ФККооператива, Йонкерс, Н.Й.

ЗУАДК закликає людей доброї волі, щоб ставали мужами довір'я, або основували відділи нашої установи. Добре налагоджена допомогова мережа в ЗСА буде запорукою успішної харитативної діяльности на наших поселеннях.

Рада Світової Суспільної Служби при СКВУ для координації допомогових акцій прохає всі харитативні організації у ЗСА та інших країнах нашого поселення присилати квартальні звіти зі своєї діяльности. В тій цілі виготовлено відповідні друки, що їх можна набути у ЗСА в канцелярії ЗУАДК у Філядельфії.

Віддали останню пошану св. п. Осипові Ганякові

Св. п. Осип Ганяк

Бавнд Брук, Н.Дж. (А. Дом.) — В четвер, 26-го вересня 1985 р. в ранніх годинах відійшов у вічність на 61-му році життя трудолюбного життя св. п. Осип Ганяк, борець за українську справу в Галичині, а відтак в Німеччині, Бельгії, а потім в Америці.

Похоронні обряди попередила Панахида, 27-го вересня, о год. 7:30 ввечері в похоронному заведенні Литвин і Литвин, яку відправив при чисельній участі родини і друзів о. М. Вівчар.

У суботу, 28-го вересня, тіло покійного Осипа Ганяка перевезено до української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку. Службу Божу та Панахиду відслужив парох о. Михайло Кучмяк, ЧНІ, який в своєму слові проаналізував заслуги Покійного як на церковному, так і на громадському полі, його вклад праці в суспільно-громадське життя, як рівнож при вихованні трьох синів, які ввійшли вже в світ самостійного життя з допомогою свого батька, який відійшов, за словами о. М. Кучмяка, — „додому".

Тіло Покійного перевезено на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, де о. М. Кучмяк відслужив над могилою св. п. Осипа Ганяка прощальну відправу, та посипав труну землею привезеною з України, яку Покійний так щиро любив.

Тризну розпочав молитвою о. Методій Кушко, а проводив Р. Маринович, який на вступі розповів про заслуги Покійного, головно пожертви на різні українські та церковні цілі.

В короткому слові кузинка Женя Хащенко розповіла про життєвий шлях Покійного, як він прикладно виховав своїх дітей. На закінчення тризни син Василь Ганяк подякував присутнім на залі, яких було коло 100 осіб, за участь в похоронах, о. Методій Кушко провів молитву, а присутні відспівали „Вічную Пам'ять".

Степан...

(Закінчення зі стор. 2)

ний з українкою веде свій дім в українському дусі й його син ...плавно володіє українською мовою.

І Степан Куропась і його син Мирон тісно пов'язані з історією Українського Народного Союзу. Степан Куропась був заступником головного предсідника УНСоюзу за двох каденцій, і Мирон Куропась є заступником головного предсідника вже в другій каденції. Інж. Степан Куропась особливо відзначався завжди тією рисою вдачі, що прикметна тільки дуже інтелігентним людям (покійний Роман Купчинський твердив, що й „між інтелігентами є багато неінтелігентних людей). Це вийняткове почуття гумору. Він вміє добре вести різні збори (а це теж хист, що його не всі мають) його часто вибирали на тостмайстра великих бенкетів і він вів їх, переплітаючи поважне з веселим, вплітаючи у свою місію предсідника різні анекдоти.

Таким залишився інженер Степан Куропась до свого 85-го року життя. Можна йому тільки побажати, щоб докинув до свого теперішнього ювілею ще багато дальших років і зберіг свій життєвий оптимізм, темперамент і почуття гумору, що були і є притаманними рисами його гарної вдачі.

Історія...

(Закінчення зі стор. 2)

змістом листа, подаючи,що родина поліциста вдержувала Кляру і не вимагала винагороди, не зважаючи, що сама була у важких обставинах. Лист — затверджений печаткою та підписом даного урядника з рамени одної із дільниць Парижу.

Деякі міркування

Правдоподібно, що таких чи подібних листів є більше в архівах центру, але їх не подають до відома, щоб в правдивому світлі не поставити проблеми рятування жидів в Україні.

А проте якось дивно виглядає, що, вганяючи за членами української допоміжної поліції, майже окутуєтьсе мовчанкою дії та завдання Юденрату та Юденполіції. Хіба ж вони не були виконавцями наказів гештапо і не видавали жидів до транспорту до газових камер? А чому про це немає мови, наче б то вони навіть не існували?

Насуваються питання і до біографії С. Візенталя, яку ніхто ще основно не перевірив. А це слід буде зробити в найближчому часі.

СЕНАТ У ВАШІНҐТОНІ голосами 86 до 13 ухвалив суму 7,5 більйона долярів для прочищування протягом п'яти років запущених смітників, хемічно-занечищених покидьками індустрії, розкинених по всій Америці й покинутих напризволяще різними підприємствами, що позбувалися в той спосіб своїх шкідливих для здоров'я відпадків. Головна частина цих фондів надійде від нового широкобазного додаткового податку, що накладений Урядом на велику добувну промисловість, переважно промисловість корисних копалин та інших сирівців.

Розпочато...

(Закінчення зі стор. 1)

Українські дівчата в колонії в Парана босоніж звеличують народними танцями свого о. пароха Петра Бальцара.

лено початок цього, як він висловився, „історичного проєкту". Започатковано динамічну збірку для повного зреалізування цього проєкту. Якщо українське громадянство, а головним чином, українці на поселеннях у Північній Америці, підтримають цей проєкт своїми дарами — це може докорінно змінити господарське обличчя українських поселенців в Бразилії. „Шкода велика, що ми цього проєкту не почали реалізувати, скажім, 10 років тому. Ми були б заощадили ще більше терпінь і обтерли б ще більше сліз не в одної дитини... Але обтерти ці сльози ніколи не пізно. Почнім це робити тепер, інтенсивно, послідовно, від щирого, жертвенного українського серця", — закликає д-р М. Ценко.

Д-р Ценко подав клясичний приклад з життя наших земляків у Бразилії. Селянин має восьмеро дітей—четверо малят, чотири дорослих. Має десь із 15 акрів землі. Це вистачає, щоб прогодувати чотирьох дітей. Інші четверо, дорослі, відходять до міста, хоч там безробіття, а вони абсолютно не вишколені. Роботи не знаходять. Що ж далі?... Якщо їх батько докупить землі (наприклад, за 2,000 дол. відкупить від свого брата), четверо дорослих дітей залишаться на господарстві. І себе самих, і свої майбутні родини утримуватимуть.

Земля врятує їх від безпросвітного майбуття. Вона дасть їм допомогу не на завтра-позавтра, вона дасть їм майбутнє, надію на довгу мету, на життя, не животіння.

За чотири дні перебування в цій безталанній країні д-р М. Ценко оглянув кільканадцять колоній, на власні очі побачив безпросвітню нужду. Побачив він та з подивом і признанням розповів нам у „Свободі", як сотні добросердечних, ідейних, жертвенних Сестер Служебниць в тих неймовірно тяжких умовинах серед лісів несуть розраду, світло науки та духовної опіки для дітей наших хліборобів. „Сестри Служебниці — це героїні XX сторіччя. Мають вони 44 пункти, які обслуговують, в околиці Прудентополісу: провадять школи, дитячі садочки, підручні аптечки, катехизацію дітей — рятують молодь перед фізичним і духовним занепадом. Вони досягли справді гідних подиву успіхів як завдяки своїй праці, так і завдяки допомозі священиків під проводом єпископа Євгена Кривого. До речі, в Понта Гроса, Парана, мають навіть шпиталь на 250 ліжок, який адмініструють 24 особи, а обслуговують 200 осіб платного персоналу і 60 лікарів.

Д-р Ценко розповів, що парафія у Прудентополісі під проводом о. ігумена Василя Цимбалістого — це чи найбільший культурно-релігійний осередок всієї української імміграції. Це — „мала імперія" з чудовою церквою, духовною семінарією, численними забудованнями для Сестер, з друкарнею і видавництвом. Зворушений кількістю кандидатів на священиків — найбільшою в нашій діяспорі — д-р М. Ценко зголосив 10 стипендій для потребуючих семінаристів. В Прудентополісі на кожному кроці чути українську мову. „Виглядало мені так, немов це — мала українська держава у чужій державі".

В двох інших країнах Південної Америки — в Арґентіні і Параґваю, ситуація не є така тяжка, як у Бразилії. Проте, нелегко й в Арґентіні, де українців приблизно, 200,000, як вони про себе подають. Там значно менша кількість наших людей на ріллі, а більше по містах. Інфляція в Арґентині — величезна, безробіття також. Тамошні українські громадські установи борються з великими фінансовими труднощами, потребують допомоги. Часописи „Наш Клич" і „Українське Слово" стоять перед загрозою закриття. Єдина кредитова кооперація „Відродження" з двома філіями, що проіснувала понад 40 років із-за інфляції була зліквідована.

Інакше виглядає життя українців у Параґваю, де їх нараховується коло 10,000. Люди в загальному заможніші, деякі таки заможні. В містах мають підприємства, хати, навіть великі бизнеси. Мають і фарми і, як самі заявили д-рові М. Ценкові, допомоги не потребують.

Повертаючись до теми бразилійських українців і Земельного Проєкту, д-р М. Ценко подав інформації, як поступає ця акція. Отже, для кращої сконцентрованої допомоги потребуючим хліборобам у тій країні, зформована Українсько-Бразилійська Центральна Репрезентація у столиці Парани, Куритибі, а при ній окремий Допомоговий Комітет з осідком у Прудентополісі з пляном розширити такі комітети й на інші центри українського поселення у Бразилії. До Допомогового комітету ввійшли представники українських церков, католицької і православної, представники від Хліборобсько-Освітнього Союзу, від Товариства Прихильників Української Культури та представник від Товариства „Соборність". Допомоговий комітет очолив о. Петро Бальцар. Цей Комітет тісно співпрацюватиме з Українсько-Бразилійською Ре презентацією і ЗУАДК-ом.

Всю допомогу від українців з Америки й Канади можна висилати на адресу ЗУАДК, бо тоді можна отримати посвідку звільнення від податку: United Ukrainian American Relief Committee, 1319 W. Lindley Ave, Philadelphia, Pa. 19141;

на адресу голови Українсько-Бразилійської Репрезентації д-ра Альфонса Антонюка: Dr. Alfonso Antoniuk, Representacao Central Ucraniano-Brasileira, Al. Augusto Stellfeld, 779, 80,000 Curitiba — Parana, Brasil;

або голові Допомогового комітету о. Петрові Бальцареві: Pe. Pedro Baltzar, OSBM, Caixa Postal, 2, 84400 Prudentopolis — Parana, Brasil.

АНГЛІЯ ПРИЄДНАЛАСЯ до країн Европейської спільноти і повідомила про прийняття санкцій проти режиму апартеїду в Південно-Африканській Республіці. В числі санкцій входять організація допомоги групам, які виступають проти апартеїду, особливо церквам Південної Африки, відкликання двох військових аташе з англійської амбасади в Преторії. Англія є головним партнером ПАР в торгівлі і економічних зв'язках. Її належить перше місце щодо суми капіталовкладень в Південно-Африканській Республіці.

75-ліття Святомиколаївської парафії в Амстердамі

У неділю, 15-го вересня ц.р., українська католицька парафія св. о. Миколая гідно відзначила своє 75-ліття. 75 літ тому о. П. Двуліт з Трою заклав в Амстердамі Братство св. о. Миколая 28-го вересня 1907 року. Братство закупило дві площі, під церкву і приходство, закінчило будову церкви в 1910 році. Посвятив її о. Є. Бартош з Вінніпеґу. Мала парафія в Амстердамі спочатку не мала свого священика, доїздили священики з сусідніх парафій: о.Є. Бартош, Й. Чаплинський, М. Олексів, М. Данилович, В. Уляницький, І. Остай, І. Захарко, О. Перепелиця, М. Стернюк, І. Шуховський, М. Лисяк. Першим постійним священиком був о. М. Мартинюк, потім отці М. Мищишин, Р. Дикий, Л. Лищинський, П. Лісовський, В. Сютик, ЧСВВ, І. Мухарський, А. Павлюк, Ст. Джулі, а тепер — о. Михайло Харина. Бравство, церковні комітети, мужі довір'я й дяки допомагали в розбудові парафії.

Стемфордський Владика Василь Лостен прибув з о. митратом М. Берком у неділю 15-го вересня до Амстердаму. При вході до церкви привітав Владику голова Церковного комітету Михайло Баб'як, вручивши хліб і сіль. Потім учениця Христина Дулиш вітала Владику і вручила йому гарну китицю квітів. Вкінці вітав о. парох М. Харина.

Владика поблагословив плиту на престолі, зафундовану Павлиною Базарницькою, та відправив Архієрейську Службу Божу в сослуженні о. М. Харини, о. д-ра Р. Мухавського та о. П. Рибчина. Гарно співав мішаний хор з Вотервліту під дириґуванням Я. Кушніра. Владика виголосив глибоку змістом проповідь про значення молитви.

Недавно понад 500 нашої молоді зібралося у Стемфорді у 50-ліття великого здвигу у Львові „Українська Молодь Христові", які склали присягу на вірність Христові і Його Церкві, прийняли Евхаристійного Ісуса і молилися за нашу Церкву в катакомбах в Україні. Великий Митрополит Андрей Шептицький поручав спільну молитву в родинах, що має більше значення, ніж окрема молитва. Немає кращого способу, як спільна молитва в родині, бо це сердечний зв'язок, що лучить родину й об'єднує її на шляху до любови і згоди. Коли молимося, то Ісус приходить до нас, перебуває з нами, що найбільше на потребу. Пам'ятаймо про ці речі: молитву, працю й добру поведінку. Молімся за єдність, згоду, за визволення українського народу з неволі. Молитва ломить залізо і перемагає всі перешкоди. Молімся за прославу Митрополита Андрея Шептицького, щоб за посередництвом Слуги Божого Андрея Господь вислухав наші молитви. Ісус прийшов на світ, щоб служити всім. Він показав нам усім дорогу до спасення.

Після Служби Божої хор відспівав многоліття.

В ресторані парафіянина В. Переця почався в 5-ій годині ювілейний бенкет при участі понад 200 осіб. Парох о. М. Харина відкрив бенкет, вітаючи Владику, священиків, мейора з дружиною, хор з Вотервліту та передав ведення програмою проф. В. Барабашеві Майстер церемонії запросив Владику провести молитву. Хор проспівав „Отче наш". Потім проф. В. Барабаш представив почесних гостей і вніс тост за піонерів Вілліяма Переця, Йосифа Макаровського, Михайла Баб'яка й Марію Хромовську. Хор проспівав їм многоліття. Після обіду промовляли: Владика Лостен, о.д-р Б. Волошин з Кергонксону, о. крил. Б. Смик з Ютики, мейор Амстердаму Маріо Вілля прочитав проклямацію, о. д-р Мухарський з Олбані, о. А. Павлюк з Фінікcу, Аризона, о. П. Рибчин з Трою, о. В. Пашко, парох української православної парафії у Трою, І. Дурбак від Парафіяльної Ради Святопокровської парафії у Трою, Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи, Об'єднання українських ветеранів і Відділу „Провидіння" у Трою. Мішаний хор з Вотервліту під проводом Я. Кушніра звеличав ювілей концертом українських пісень. Наперед виконав псалом „Блажен муж" Гнатишина, і кант „Через поле широкеє" Д. Котка, соліст В. Літинський, пізніше в'язанку українських пісень „Бандура" Давидовського. Солісти — М. Федак і Я. Кушнір.

На закінчення о. Ст. Джулі провів молитву, а жіночий хор з Вотервліту під керівництвом Я. Кушніра проспівав „Богородице Діво".

До Ювілейного комітету, що вклав багато праці, щоб усе випало якнайкраще ввійшли о. М. Харина-почесний голова, М. Баб'як-голова, члени - проф. В. Барабаш, М. Бедзіс, Т. Чучман, С. Фуріяні, В. Перець, М. Підлісний, З. Рукій і дяк М. Юрчук.

Крім місцевих, були також і гості з околиці. На жаль, не видно було молоді. З малих початків Амстердам став великою парафією з численними товариствами, хором, оркестрою, театральним гуртком, школою, але тепер це все належить до історії, бо молоді роз'їхалися, шукаючи праці, залишилися переважно старші віком. Так є і в багатьох інших наших парафіях.

І. Д.